

KARTA KURSU

(realizowanego w specjalności)

Psychologia kliniczna

rok akademicki 2025/2026

Kierunek: Psychologia

Tryb prowadzenia studiów: stacjonarne

Stopień: studia jednolite magisterskie

Rok: IV

Semestr: VII (zimowy)

Nazwa	Psychologia osób z niepełnosprawnością
Nazwa w j. ang.	Psychology of persons with disabilities

Koordynator	dr Rafał Abramciów, prof. UKEN	Zespół dydaktyczny
-------------	--------------------------------	--------------------

Punktacja ECTS*	6
-----------------	---

Opis kursu (cele kształcenia)

Wiedza: Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z problematyką funkcjonowania psychospołecznego osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Studenci poznają podstawowe prawidłowości rozwojowe w kontekście niepełnosprawności sensorycznej, intelektualnej i fizycznej. Zdobyta wiedza stanowić będzie podstawę dla budowania praktycznego programu oddziaływań terapeutycznych.

Umiejętności: Podczas ćwiczeń studenci rozwiną podstawowe umiejętności wspomagania rozwoju uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Kompetencje społeczne: Ponadto studenci rozwiną świadomość ograniczeń i typowych błędów, które mogą pojawiać się w pracy psychologa z uczniem z niepełnosprawnością, a także rozumienie potrzeby nieustannego doskonalenia swoich kompetencji.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza z psychologii ogólnej, rozwojowej i klinicznej
Umiejętności	Potrafi integrować posiadaną wiedzę z różnych dziedzin psychologii
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W01 – ma pogłębioną wiedzę o funkcjonowaniu osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	SK_W04
	W02 – dysponuje szczegółową wiedzą na temat mechanizmów patologizacji rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_W02
	W03 – ma rozszerzoną wiedzę na temat psychologicznych podstaw oddziaływań wspierających osoby z niepełnosprawnością	SK_W010

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U 1- potrafi wykorzystać pogłębioną wiedzę z zakresu psychologii osób z niepełnosprawnością w celu interpretacji funkcjonowania jednostki	SK_U07
	U 2 – potrafi wykorzystywać szeroką wiedzę psychologiczną w celu wyznaczania kierunków działań wspierających (rewalidacyjnych i terapeutycznych) osoby z niepełnosprawnością oraz ich najbliższych	SK_U04
	U 3 – potrafi opracować założenia indywidualnego programu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	SK_U01

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
-----------------------	-----------------------------	--

	K 1– jest świadomy swojej pogłębionej wiedzy i umiejętności, rozumie konieczność stałego kształcenie się w zakresie psychologii rehabilitacyjnej osób z niepełnosprawnością	SK_K03
	K 2 – wykazuje się współpracą w grupie specjalistów w celu wspomagania rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_K02
	K3 – posiada pogłębione kompetencje interpersonalne niezbędne do prowadzenia zindywidualizowanych oddziaływań wobec osób z niepełnosprawnością	SK_K06

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	30			15								E	
45													

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia realizowane w formie stacjonarnej.

Wykład interaktywny z prezentacją multimedialną (wykład informacyjny, wykład problemowy, objaśnienie i wyjaśnienie).

Ćwiczenia: dyskusja, praca w grupach, projekty grupowe, burza mózgów, analiza przypadków, analiza filmów.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E - l e a r n i n g	G r y d y d a k t y c z n e	Ć w i c z e n i a w s z k o l e	Z a j ę c i a t e r e n o w e	P r a c a l a b o r a t o r y j n a	P r o j e k t i n d y w i d u a l n y	P r o j e k t g r u p o w y	U d z i a ł w d y s k u s j i	R e f e r a t	P r a c a p i s e m n a (e s e j)	E g z a m i n u s t n y	E g z a m i n p i s e m n y	I n n e
W01							X	X	X			X	
W02							X	X	X			X	
W03							X	X	X			X	
U01								X	X			X	
U02								X	X			X	
U03								X	X			X	
K01								X	X			X	
K02								X	X				
K03								X	X				

Kryteria oceny	Egzamin testowy (ocena pozytywna = 60% + 1 pkt). Egzamin przeprowadzony w formie stacjonarnej. Zaliczenie ćwiczeń: poprawne wykonanie projektu grupowego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecność nieusprawiedliwiona)
----------------	---

Uwagi

Przedmiot realizowany w specjalności *Psychologia kliniczna* na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady

1. Niepełnosprawność: ogólne wprowadzenie: pojęcie niepełnosprawności; modele niepełnosprawności; społeczna percepcja niepełnosprawności
2. Psychologia rehabilitacyjna wobec problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin
3. Aktywność społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami
4. FAS: etiologia; problemy funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci z FAS
5. Niepełnosprawność intelektualna – epidemiologia, etiologia, klasyfikacja, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym
6. Psychologia osób z uszkodzonym słuchem - etiologia zaburzenia, problemy w sferze emocjonalno-społecznej, teoria umysłu, procesy poznawcze, zaburzenia tożsamości
7. Tyflopsychologia - rozwój poznawczy, rozwój emocjonalny, kompensacja, terapia
8. Niepełnosprawność sensoryczna – rodzaje, klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym
9. Seksualność osób z niepełnosprawnościami
10. Wybrane zespoły genetyczne – specyfika funkcjonowania i rozwoju
11. Niepełnosprawność fizyczna - klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym
12. Sytuacja utraty zdrowia - problemy psychologiczne osób z niepełnosprawnością nabytą na przykładzie seksualności osób z uszkodzeniem rdzenia kręgowego
13. Choroby przewlekłe przyczyną niepełnosprawności
14. Adaptacja do niepełnosprawności, jej przebieg oraz uwarunkowania w kontekście potrzeb i możliwości realizacji zadań rozwojowych
15. Społeczna percepcja niepełnosprawności w Burundi (Afryka Wschodnia) oraz problematyka postaw rodzicielskich w odmiennym kręgu kulturowym – raport z badań.

Ćwiczenia

1. Zajęcia organizacyjne, próba definicji niepełnosprawności w kontekście modelu medycznego, społecznego, biopsychospołecznego. Plakaty dla BON.
2. Warsztaty Terapii Zajęciowej jako forma pracy dla osób z niepełnosprawnościami
3. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a przemoc rówieśnicza – wybrane aspekty zapobiegania i interwencji.
4. Specyfika pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną.
5. Edukacja uczniów z uszkodzonym zmysłem słuchu. Uczeń z niepełnosprawnością wzrokową w szkole ogólnodostępnej.
6. Wspieranie i edukacja dziecka z chorobą przewlekłą.
7. Nauczanie dziecka z niepełnosprawnością ruchową.
8. Prezentacja projektów zaliczeniowych, podsumowanie zajęć.

Wykaz literatury podstawowej

- Bobińska, K., Pietras T., Gałęcki P (red.) (2012). Niepełnosprawność intelektualna- etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia. Warszawa: PWN (r. 1,2,3)
- Garbat, M. (2015). Historia niepełnosprawności. Gdynia: Novae Res (r. 1, 6.4, 9)
- Majewski T. (1997). Psychologia niewidomych i słabowidzących. Lublin PWZN (r. 1,2,3)
- Mikrut, A. (2019). Edukacja integracyjna czy włączająca? O prawie do edukacji w kontekście interpretacji terminologii Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Niepełnosprawność - Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania, 4, s. 77-94.
- Zalewska, M. (1998). Dziecko w autoportrecie z zamalowaną twarzą. Wydawnictwo Santorski. (wybrane fragmenty)
- Howell, Melanie, Bradshaw, Jill and Langdon, Peter E. (2021) A systematic review of behaviour related outcome assessments for children on the autism spectrum with intellectual disabilities in education settings. Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 8 . pp. 67-91. doi:10.1007/s40489-020-00205-y
- 10. I Didn't Know People With Disabilities Could Grow Up to Be Adults": Disability History, Curriculum, and Identity in Special Education Artykuł, PDF (2021)Teacher Education and Special Education The Journal of the Teacher Education Division of the Council for Exceptional Children 44(1):088840642199606 DOI: 10.1177/0888406421996069

Wykaz literatury uzupełniającej

- Gilbert, A. (2010). Co wnosi nos? Nauka o tym, co nam pachnie. Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.
- Lewartowska-Bobkiewicz L. (2011), Niepełnosprawność intelektualna. Diagnozowanie, edukacja i wychowanie, Gdańsk: Harmonia.
- Obuchowska, I (1995). Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa: WSiP. Cz I.
- Pisula E. (2007). Rodzice i rodzeństwo dzieci z zaburzeniami rozwoju. Warszawa: Wydawnictwo UW.
- Sobolewska A. (2002). Cela. Odpowiedz na Zespół Downa. Warszawa: W.A.B.
- Temple Grandin (1995). Byłam dzieckiem autystycznym. Warszawa: PWN
- Vujicic N. (2012). Bez rąk, bez nóg, bez ograniczeń. Aetos Media
- Marotto, M.L., Pettinicchio D., Lukk M. Working Differently or Not at All: COVID-19's Effects on Employment among People with Disabilities and Chronic Health Conditions, Art. PDF <https://doi.org/10.1177/07311214211012018>
- Refilwe E. M., Shakila D., Juan B. (2021) Barriers to and facilitators of employment of persons with disabilities in low- and middle-income countries: A scoping review, ART. PDF doi: 10.4102/ajod.v10i0.833

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	50
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu	35
Ogółem bilans czasu pracy		150
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6